

só van donar a conèixer a l'exterior el sumari que condemnava a mort el president Companys. El POUM es mantingué actiu a l'interior de l'estat espanyol fins a començament dels anys

cin-quanta, quan passà a ser bàsicament una organització d'exili. Els intents de reorganitzar-lo que es portaren a terme durant la transició van acabar fracassant. Setanta anys des-

prés la Fundació Andreu Nin manté la memòria de la seva ideologia, del seu combat, de la seva utopia.

Pelai Pagès i Blanch

“Després de caure Largo Caballero, l'URSS es va apoderar d'Espanya”

Wilebaldo Solano (Burgos, 1916) va dirigir les joventuts del POUM durant la Guerra Civil. El 1947, ja a l'exili, va ser nomenat secretari general del partit, càrrec que va mantenir fins a l'any 1975.

—Per quina raó un partit com el Bloc Obrer i Camperol, molt arrelat Catalunya, va decidir fusionar-se amb Esquerra Comunista (EC) per formar el POUM?

—La unió va ser determinada per la revolta d'octubre del 1934. L'experiència positiva de l'Aliança Obrera va fer que Joaquim Maurín i altres dirigents volguessin fer un partit més gran, ja que veien que en el procés revolucionari espanyol podien tenir un paper important i fins i tot arribar al poder.

—Era realista que un partit petit com el POUM pogués tirar endavant al marge de la Internacional Comunista i de l'URSS de Stalin?

—En el moment de la fundació, el POUM no pensava en això, perquè continuava creient en la revolució russa, tot i el pas enrere que aquesta havia donat. Fins ben bé l'inici de la Guerra Civil van tenir l'esperança que, tot i les coses negatives que havien succeït, l'URSS canviaria en sentit positiu.

—La fusió, tenint en compte que l'EC ja arrossegava l'etiqueta de trotskista, va ser un error?

—En principi no tenia aquesta etiqueta. Això va venir a partir del moment en què el POUM va començar a criticar la política de Stalin i aquest va respondre amb una campanya ficant trotskisme i feixisme dins el mateix sac. L'error va ser que la unificació marxista, tenint en compte el ritme frenètic del procés revolucionari espanyol, s'havia d'haver fet ja l'any 1930.

—Què defensava el POUM en el moment de la seva fundació?

—La política d'aliança obrera, és a dir, que tots els partits i sindicats havien d'estar en una sola organització per tenir més pes. Amb vista a les eleccions del febrer del 1936, això es va ampliar defensant la política de Front Popular, el Front d'Esquerres a Catalunya.

—Com valora la tasca d'Andreu Nin com a conseller de Justícia de la Generalitat de Catalunya?

—Molt positiva. Va donar la majoria d'edat als divuit anys per primera vegada al món, va legalitzar l'avortament i va crear els tribunals populars, que van evitar moltes execucions incontrollades.

—El POUM va pagar el fet de condemnar els processos de Moscou...

—Inicialment, coincidint amb el període que van acceptar el pacte de no intervenció, els russos van tolerar que Nin fos conseller de la Generalitat. Al final, però, hi va haver una ofensiva brutal contra el POUM.

—El paper de l'URSS durant la Guerra Civil, doncs, va ser tan important com es diu?

—Va ser molt més fort del que pensàvem aleshores. Després de la caiguda de Largo Caballero, els russos es van apoderar de tot Espanya. El president Companys estava desesperat pel fet que els estalinistes havien liquidat l'autonomia de Catalunya.

—Com interpreta els Fets de Maig amb la perspectiva del temps?

—Van ser el resultat d'una provocació impulsada pels agents de la GPU. Els Fets de Maig van ser molt determinants en l'evolució de la Guerra Civil perquè van crear una situació molt dolenta. Molta gent es va desmoralitzar i va crear una divisió en un lloc on hi havia hagut molta unitat.

—Quins van ser els errors principals del POUM en aquella època?

—Al meu parer, l'entrada al Govern de la Generalitat va ser un error. En general, considero que el POUM no va estar a l'altura perquè faltava Maurín. Ell era decisiu en el partit, no perquè fos més intel·ligent o eficaç que Nin, sinó pel fet que havia creat el moviment i que tenia un gran prestigi. Però va caure en mans dels feixistes a l'inici de la Guerra...

“Els Fets de Maig van ser el resultat d'una provocació impulsada per la policia política de Stalin, la GPU”

—El paper de POUM durant la Guerra hauria canviat amb Maurín?

—Probablement algunes coses haurien estat millors. Ell tenia més autoritat, era més conegut, sobretot a l'hora de tractar amb la CNT i amb el president Companys. Els deu anys a la presó van ser una tragèdia per a ell. Havia consagrat tota la seva vida al moviment obrer, i en el moment d'arribar el procés revolucionari, va caure pres.

Xevi Camprubí
Pelai Pagès

La sinia

F. Marc Alvaro

Els vuitanta

S'ha estrenat una nova sèrie de TV3 que repassa els anys vuitanta mitjançant els testimonis d'alguns personatges coneguts. Les indústries de la nostàlgia són rendibles i algú ja ha descobert que els que vam ser joves fa vint anys ara tenim poder adquisitiu per dedicar alguns euros al revival. Deixant de banda la música, els programes de televisió i la moda en el vestir, cadascú té una foto intransferible de cada època. Els meus anys vuitanta i els del meu veí poc tenen a veure, vivíem en planetes diferents. Per trobar denominadors comuns hem d'anar al folklore urbà i a les notícies del diaris: que si el cop d'estat del 23-F, que si la caiguda del Mur, que si la crisi econòmica...

Durant els vuitanta el president nord-americà Ronald Reagan va fer de pim-pam-pum de les frustracions progressistes.

Un temps és, sobretot, un estat mental. Els vuitanta van ser un interregne estrany entre la dècada en què la complexitat es fa visible (els setanta) i la dècada en què hem d'inventar-nos el món sense receptes màgiques (els noranta). Molts van batejar-ho com els anys de la posmodernitat, però potser aquesta etiqueta ja no diu res. Més aviat va ser un període en què van anar-se fonent algunes grans impostures que ens havien mantingut tancats dins la gàbia mental. En aquest sentit, no puc oblidar el referèndum sobre la permanència d'Espanya a l'OTAN, l'any 1986, la primera vegada que vaig poder votar. Si avui es repassen els diaris d'aquell moment, sorprèn com l'esquerra cultural i social va entonar el seu cant del cigne enfrontada a l'esquerra oficial, que havia reconvertit un dels seus dogmes (el neutralisme) a força de *realpolitik*. La fractura en la família progressista espanyola va ser fenomenal. Sort que el president nord-americà Ronald Reagan seguia sent el pim-pam-pum de les frustracions progressistes. Recordo que, envoltat de socialistes per totes bandes (ajuntaments, diputacions, Govern central), em feia gràcia que els ideòlegs que superaven amb ressentiment el desencís de la transició magnifiquessin tant el petit poder de la Generalitat de Pujol. El pujolisme va ser una illa virtual enmig d'una asfixiant hegemonia de socialisme espanyolista que, a més, tenia la pretensió d'haver-nos fet més lliures i guapos gràcies a fenòmens terriblement provincians com la *movida* aquella de Madrid.

A Europa, que és el nostre horitzó, les coses s'estaven movent per sota i van desembocar en l'esclat de 1989, que va portar la llibertat a tants pobles, incloses moltes nacions sotmeses durant dècades. Aquí, l'esquerra oficial feia burla del sindicat polonès Solidarnosc perquè estava integrat per obrers que resaven a la Maredeu. Com sempre, no van entendre res. La història, però, va donar la raó als polonesos mentre el PSOE era víctima de la supèrbia, la corrupció i els crims d'estat.